

77. Ἄριθ. 11 (Κοινωνική σειρά). Προοπτικὲς καὶ στόχοι στὴν ἀποκατάστασι τῶν Κυπρίων ἀναπήρων.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Otto Vicenzi, Trümmer und Tabus, Europa 1900-2000, Das Jahrhundert der Abschaffungen, Böhlau, Wien, Köln, Graz 1984, σελ. 88 (Ἐρείπια καὶ ἄθικτα).

Ὁ Βιενναῖος κλασσικὸς φιλόλογος καὶ συγγραφεὺς Dr. O. Vicenzi, εὐρυτάτης μορφώσεως καὶ φήμης στοχαστής, εἶναι γνωστὸς εἰς τὸν τόπον μας ἀφ' ὅτου τὸ 1968 κληθεὶς εἶχε μετᾶσχει τοῦ Α' Διεθνοῦς ἐν Δελφοῖς συνεδρίου τῆς Ἀνθρωπιστικῆς Παιδείας τοῦ ἀιμνήστου Κ. Βουρβέρη μετ' ἄλλων ἐξόχων προσωπικοτήτων ἐκ διαφόρων χωρῶν καὶ ἡπείρων. Τότε εἶχε μετᾶσχει καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς ἥτις συνένταξε τὸ ψήφισμα τοῦ Συνεδρίου διὰ τὴν καταλληλοτέραν σύνταξιν τοῦ προγράμματος τῆς διδασκαλίας εἰς τὴν Μέσσην καὶ Ἀνωτέραν Ἐκπαίδευσιν μὲ ἰσόρροπον κατανομήν φυσικομαθηματικῶν καὶ ἀνθρωπιστικῶν μαθημάτων. Διετέλεσεν ἐπὶ μακρὸν πρόεδρος τῆς Ἐταιρείας τῶν Βιενναίων κλασσικῶν φιλολόγων καὶ εἶναι τώρα πληρεξούσιος τῆς Παγκοσμίου Ὁμοσπονδίας τῶν Ἐκπαιδευτικῶν εἰς τὸ ἐν Βιέννη Κέντρον τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Μεταξὺ τῶν δημοσιευθέντων ἔργων του πολλὰ ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν πορείαν τῆς Εὐρώπης ἐν συσχετισμῶ πρὸς τὴν παρεχομένην εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Παιδείαν. Εἰς ἓν ἐκ τῶν τελευταίων βιβλίων του, «Εὐρώπη, Ἀνανέωσις τοῦ Πνεύματος» καὶ «Τὸ Γυμνάσιον, μία εὐκαιρία διὰ τὴν Εὐρώπην» ἀναλύει τὴν πίστιν του, ὅτι ὀρθὴ πολιτικὴ προσαρμογῆς, ἀνανεώσεως καὶ προόδου εἶναι νὰ ἀναζωογονηθῇ τὸ πνεῦμα τῶν Εὐρωπαίων μὲ τὰ μεγάλα καὶ αἰώνια διδάγματα καὶ τὰς ἀξίας τῆς ἀρχαίας κλασσικῆς φιλολογίας, ὡς συνόλου συστήματος ἀξιῶν.

Εἰς τὸ παρὸν βιβλίον διὰ τοῦ τίτλου «Ἐρείπια καὶ ἄθικτα» ὁ συγγραφεὺς ὑπαινίσσεται τὴν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Κ' αἰῶνος ἀρξαμένην καὶ συντελεσθεῖσαν κατεδάφισιν τῶν βασικῶν ἱστορικῶν θεσμῶν τῆς Εὐρώπης, δηλ. **Κράτους, Ἐκκλησίας καὶ Παιδείας** —καὶ συγχρόνως τὴν σιωπὴν ποὺ ἐπέβαλον οἱ κατεδαφισταὶ— Tabu, ὅταν ἐσυνειδητοποιήσαν τὴν ἔναντι τῆς Ἱστορίας εὐθύνην των.

Εἰς τὴν κατὰ κεφάλαια ἀνάλυσιν ἀναζητοῦνται αἱ ἀρχαὶ τῆς διαλυτικῆς αὐτῆς διαδικασίας ὡς αἱ φθοροποιοὶ ἐπιδράσεις τῶν ἀναπτυχθέντων κοινωνιολογικῶν καὶ πολιτικῶν ρευμάτων, τὰ ὅποια διὰ τῶν μονοπλεύρων καὶ ἐσφαλμένων δογμάτων των παρέσυραν εἰς ἐσφαλμένον δρόμον τὸν προσανατολισμὸν τῶν λαῶν. Εἰς τὰς ἐπισημάνσεις του ὁ σ. τὸ μὲν προβαίνει εἰς τὴν ἄμεσον κατάδειξιν τῶν παρερμηνειῶν, τὸ δὲ ἀναφέρεται εἰς τὰς κρίσεις ἐπιφανῶν δημοσιολόγων, αἱ ὅποια συμπίπτουν εἰς συμφῶνους διαπιστώσεις.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὀλίγον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Β' πολέμου ὁ Μουσσολίνι ἐν τῇ προσπαθείᾳ του νὰ ἐπιτύχη συμβιβασμὸν —ἀσχέτως τῶν προθέσεών του— εἶχε προεί-

πει, ότι αν γίνη πόλεμος, ή Εὐρώπη θά ὑποστῆ τοιαύτην φθοράν, ὥστε θά παύσῃ πλέον νά εἶναι τὸ κέντρον τοῦ κόσμου. Ὁ συγγραφεὺς ἀποδεικνύει ὅτι ὄχι μόνος ὁ πόλεμος, ἀλλὰ ἡ μακρὰ φθοροποιὸς πνευματικὴ ὑπονόμευσις τῶν θεσμικῶν δομῶν τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν Κ' αἰῶνα διέλυσε τελείως τὴν Εὐρώπην, καὶ τὴν διέσπασεν εἰς δύο γιγαντιαίας δουλαγοράς ὑπὸ τὴν προστασίαν δύο ὑπερδυνάμεων. Καὶ τοῦτο συνετέλεσθη, διότι τὸ Κράτος κατήντησε τὸ μὲν νά ταυτισθῆ πρὸς ἓνα ἐπικίνδυνον μονοκομματισμόν, τὸ δὲ νά παραδοθῆ εἰς τὰς ἀρχομανεῖς ραδιουργίας τῶν ἐπικινδύνων ἰδεολογικῶν ὁμαδοποιήσεων, πού τιτλοφοροῦνται κόμματα· διότι ἡ Ἐκκλησία ἔπαυσε νά εἶναι προστάτις τῶν παραδοσιακῶν ἀξιών καὶ ἐκπρόσωπος τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς συνεχείας τῆς ἀρχαίας κληρονομίας, ἐνῶ συγχρόνως ἀποσυνετέθη ἡ ἱεραρχία μέσῳ τοῦ δημοκρατικοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν· καὶ διότι τὸ σύστημα τῆς Παιδείας κατελύθη διὰ τοῦ ἀνοήτου πλουραλισμοῦ τῶν ἀξιών καὶ τῆς ψυχικῆς διαλύσεως τῆς προσωπικότητος, διὰ τῆς ἀλώσεως τοῦ παιδευτικοῦ χώρου ὑπὸ τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς Οἰκονομίας καὶ διὰ τοῦ ἐλέγχου τῶν δομημένων κοινωνικῶν ὀργανώσεων ὑπὸ τῆς μαζοποιημένης ἐξισωτικῆς κοινωνίας. Ἡ γιγαντιαία αὐτὴ καταστροφή, λέγει ὁ συγγραφεὺς, συνετέλεσθη ἀπὸ τὴν παραίτησιν τῆς «προόδου» ἥτις ὡς ἐπιδημικὴ ψυχικὴ νόσος κατέπληξε τοὺς ἀνθρώπους τῆς μάζης. Ἡ πρόοδος χωρὶς ἀνοδόν, εἶναι ἀπλοῦν ἀμπόρευμα, ἐπιδημία συνδεομένη πρὸς τὴν προστάτιδά της Οἰκονομίαν. Ἡ διαδικασία τῆς κατεδαφίσεως τῶν θεσμῶν ἀναλύεται μετὰ πληρότητα καὶ πειστικότητα εἰς τὰ ἐπὶ μέρους κεφάλαια.

Μὲ πολλὴν δεξιότεχνίαν ἀναλύονται ἐπίσης τὰ ἄθικτα-Tabu. Τὸ πρῶτον ἡ **δημοκρατία**· αὐτῆς τὴν ἐξέλιξιν ἐκθέτει λαμπρῶς ὁ κλασσικὸς φιλόλογος καὶ κατὰ τὴν ἀρχαίαν τῆς μορφήν καὶ κατὰ τὴν διὰ μέσου τῶν αἰώνων μέχρι τοῦ ἐξευτελισμοῦ τῆς ἔννοιας τῆς ὑπὸ τῶν συγχρόνων στρατιωτικῶν ἢ ἀστυνομικῶν καθεστώτων καὶ τῶν πάσης φύσεως ὀλοκληρωτισμῶν μετὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μαζικῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν μεθόδων ὑποταγῆς τῶν μαζῶν καὶ τῆς δημιουργίας ὀλιγαρχίας μεγιστάνων. Τὸ δευτέρον Tabu εἶναι ἡ λέξις **λαός**. Ἐρμηνεύεται ὁ τρόπος τῆς σηματολογικῆς μεταβολῆς τῆς ἔννοιας διὰ τῆς καταδημαγωγῆσεως —manipulation— καὶ διὰ παραδειγμάτων καταδηλοῦται ἡ «ἀπελευθέρωσις» τῶν λαῶν ἀπὸ τὸν φασισμόν ὑπὸ τῶν Ρώσων καὶ ἡ ὑποδούλωσις εἰς τὸν Μαρξισμόν. Ἐν συνεχείᾳ ἀναλύονται οἱ ὑποπτοι χειρισμοὶ μεταλλαγῆς τῆς ἔννοιας πολλῶν ὄρων πρὸς συγκάλυψιν τῆς ἐνοχῆς τῶν κακουρηγῶσάντων, οἷον τῶν ἐννοιῶν Ἰουδαϊσμός, Ἐθνικοσοσιαλισμός, Μαρξισμός, Κράτος Κοινωνικῶν τάξεων.

Ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν ἀνάλυσίν του ἐπισημαίνει πῶς ἡ ἐπικρατοῦσα προπαγάνδα μετὰ τὰ μέσα τῆς δημοσιότητος καὶ τὴν στρατευμένην λογοτεχνίαν κάμνει τὴν «Manipulation» τῆς γνώμης τῶν ἀφελῶν μετὰ χρῆσιν ἐπιτηδείων συστημάτων πού φανατίζουν τὰ πλήθη. Καὶ παρατηρεῖ ὅτι ἡ δεινολογία περὶ τῶν ἀντιπάλων χρησιμοποιεῖται ἐντέχνως διὰ νά χρησιμεύσῃ ὡς ἄλλοθι διὰ τὰ οἰκεῖα κακουρηγήματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλει ἀπόλυτον σιωπὴν. Ἀξιόλογος εἶναι ὁ παραλληλισμὸς Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ καὶ Μαρξισμοῦ. Καὶ οἱ δύο εἶναι σοσιαλισμοί, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος περιορίζεται εἰς τὸ ἐθνικόν του πλαίσιον. Τὰ συνθήματά του εἶναι τὰ ἴδια. Τοῦ ἐνός: «Σὺ μόνος εἶσαι μηδέν, ὁ λαὸς εἶναι τὸ πᾶν». Καὶ τοῦ ἄλλου «Σὺ μόνος εἶσαι μηδέν, τὸ προλεταριάτον εἶναι τὸ πᾶν».

Εὐστόχως ἐδῶ παρατηρεῖ ὁ συγγραφεὺς. Ἡ ἱστορία δὲν ἀπαλλάσσει κανένα ἀπὸ τὴν προσωπικὴν του εὐθύνην. Δὲν κάμνουν οἱ ἄνδρες τὴν Ἱστορίαν, ἀλλὰ ἡ Ἱστορία κάμνει τοὺς ἄνδρας. Τὸ μέγας ἢ τὸ τρομερὸς τὸ δίδει ἢ ἐπιτυχία ἢ ἡ ἀποτυχία. Ἐνας ἐκ τῶν ἀμφισβητουμένων μεγάλων ἢ τρομερῶν ἀνθρώπων φέρεται εἰπὼν τὸ ἀπόφθεγμα: Ἡ γῆ εἶναι ἓνα πλανώμενον κύπελλο ἀγῶνος, ποὺ ἔχει τὴν τάσιν νὰ κατευθύνεται πάντοτε εἰς τὰ χέρια τοῦ περισσότερον ἰσχυροῦ.

Μὲ τὸ βιβλίον του αὐτὸ ὁ Vicenzi ἠθέλησε νὰ δείξῃ ὅτι αἱ μεταβολαὶ εἰς τὴν πορείαν τοῦ πολιτισμοῦ μας ἔχουν τὴν ρίζαν των εἰς τὴν ἀπὸ τῶν παρελθόντων αἰῶνων συνεχιζομένην ἐξέλιξιν ἀκυρώσεως τῶν ἀξιών, ἀπὸ τὴν ὁποίαν φωτίζεται τὸ ἐκάστοτε πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, καὶ οἱ ἄνθρωποι ὀφείλομεν νὰ ἔχομεν ἐπίγνωσιν τούτων διὰ τὴν ὀρθὴν κατανόησιν τῶν γινομένων. Καὶ ὅτι διὰ νὰ σωθῇ ἡ Εὐρώπη καὶ νὰ ἀνανεωθῇ ὀφείλει νὰ ἀποκαταστήσῃ τὰς καταρριφθεῖσας ἀξίας ὡς σύστημα ὀρθῆς συνολικῆς θεωρήσεως τοῦ βίου. Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖ μίαν ρεαλιστικὴν καὶ εὐστοχον ἀνάλυσιν τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτικῆς ἐξελιξέως τῆς ἐποχῆς μας. Τὴν εὐστοχίαν τῶν συλλογισμῶν καὶ τῶν συμπερασμάτων του ἐπικυρώνουν πλείσται παρατιθέμεναι γνῶμαι ἐξόχων στοχαστῶν.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ